

2. Кучерук О. А. Самостійна робота студентів з методики української мови: Методичний посібник. – Житомир, Поліграфічний центр ЖДПУ, 2001. С. 31-92.

Альона Леценко,
доктор філософських наук, професор
професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Херсонська державна морська академія
e-mail: alena020114@ukr.net;

Олена Безлуцька,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Херсонська державна морська академія
e-mail: bezlutska@ukr.net

ПОЛІЛОГ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Категорія «метод» достатньо розкритий у підручниках з філософії, загальної педагогіки, педагогіки вищої школи, тож лише зацентруємо увагу, що метод – це спосіб досягнення поставленої мети. В свою чергу навчання, можна визначити як обопільну діяльність викладача та здобувача вищої освіти, яка має на меті передачу і засвоєння знань та формування компетентностей майбутніх спеціалістів певної галузі. Аби ця діяльність мала максимально позитивний результат ми маємо необхідність у розширенні методів навчання, які робитимуть сам процес навчання більш ефективним, цікавішим та доступнішим, в процесі якого матимемо можливість розвивати цілий комплекс компетентностей здобувача освіти, особливо під час викладання гуманітарних дисциплін у закладах вищої освіти.

Цикл гуманітарних дисциплін апріорі має на меті не тільки формування певних спеціальних теоретичних знань, але і розвивати логіку мислення, вміння аналізувати, формулювати та висловлювати свої думки, а особливо полемізувати та формувати власне бачення конкретної гуманітарної проблеми. Саме таким методом може бути полілог.

Полілог є об'єктом наукового аналізу цілого ряду сучасних науковців різних сфер наукового знання: О. Драгун, В. Каптюрова, Ю. Половинчак, Т. Розумна, О. Селіванова, Є. Цимбаленко та інші. Ми спробуємо у нашій розвідці дослідити практичну сторону цього комунікативного явища.

Так, В. Каптюрова визначає полілог як розмову між кількома особами і як форму мовлення, змістовно-смыслову структуру якого характеризує ситуативною зв'язністю, спонтанністю та нелінійністю. Полілог створюється зусиллями цілої групи комунікантів [3, с. 165].

Треба зазначити, що за структурою полілог є певною сукупністю монологічних висловів і всі вони єднаються у ціле однією темою, яка послідовно розвивається в мовному груповому спілкуванні. О. Марків відмічає «багатосторонній характер спілкування передбачає розвиток політематики в одній дискурсивній події, аналіз якої дозволяє виділити основні і побічні лінії, що формують цілісний мовленнєвий твір. У цьому терміні закладена мультирольова і міжособистісна обумовленість відносин учасників, що дозволяє по-іншому, ніж у діалозі, розглянути прагматичний бік цього виду мовлення» [4, с. 38].

Отже, можна визначити, що полілог – це відкрита розмова, що не обмежена ні в часі, ні в просторі, вона може продовжуватися, актуалізуватися стосовно того, як нею зацікавлюються учасники. Відповідно полілог витікає зі спільної теми й розростається в її змістовне поле. Характер полілогу вимагає від здобувача вищої освіти вміння активно відтворювати свої знання, порівнювати, розмірковувати, робити висновки тощо. За допомогою полілогу здобувачі цілеспрямовано засвоюють відомості про конкретні дати, події, категорії, вчаться словом передавати суть процесів.

Важливим є те, що викладач має максимально продумувати зміст полілогу, відбирати для обговорення ті факти, категорії та події, які підводять здобувачів до узагальнюючих висновків і разом з тим потребують додаткових пояснень, відомостей. Кожен наступний етап використання методу полілогу має бути складнішим за попередній: мають ставитись нові інтелектуальні завдання, підвищуватися вимоги до здобувачів тощо.

В успішному проведенні полілогу важливе значення має ретельна підготовка до нього як викладача, так і здобувачів. Викладач має чітко визначити завдання і тему, продумати і підбирати теоретичний матеріал, сформулювати логічну та послідовну структуру, визначити характер і формулювання основних запитань тощо. Разом з тим, важливе значення має і коректний підбір наочних посібників і технічних засобів, урахування індивідуальних особливостей здобувачів, а також забезпечення процесу диференційованого керівництва ними під час організації полілогу.

У процесі полілогу здобувачі повинні висловити своє ставлення до подій, процесів та явищ, поділитися почуттями, переживаннями. Використовуючи метод полілогу, викладач повинен забезпечити напрям, характер організованого спілкування, наприклад, розмови, яка має проходити вільно та не напружено, у звичайних і невимушених обставинах, і сприятиме розвитку живої, образної мови, де забезпечується свобода висловлення власної аргументованої точки зору.

Таким чином, використання полілогу як методу навчання гуманітарних дисциплін у закладах вищої освіти має значні перспективи для урізноманітнення роботи під час практичних занять та розвивати цілий ряд соціально важливих компетентностей здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Белькова С. В. Художньо-публіцистичні жанри: між минулим та майбутнім // Всеукраїнська науково-практична конференція «ЖУРНАЛІСТИКА ЛІНГВІСТИКА ДИДАКТИКА». Збірник наукових праць. Полтава, 7-8 жовтня 2010 р. С. 19–23.
2. Драгун О. Ю. Проблема пошуку істини у дискурсі полілогу // Вісник НТУУ. Київський політехнічний інститут. Серії : Філософія. Психологія. Педагогіка. Випуск 3. 2009. С. 18–24.
3. Каптюрова В. В. Структура організації повідомлень у англomовних мікроблогах // Лінгвістика ХХІ століття : нові дослідження і перспективи. С. 164–171
4. Марків О. Т. До питання полілогу в мережевій комунікації. с. 37–43 // Режим доступу:

<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13505/Markiv%20O.%20T..PDF?sequence=1>

5. Половинчак Ю. М. Особливості аналізу соціальних медіа як дискурсивного простору // НАН України, Нац. бібліотека України ім. В. І. Вернадського, Асоціація бібліотек України. 2016. № 43. С. 365–381. // Режим доступу: <https://core.ac.uk/reader/132414070>

6. Розумна Т. С. Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей до організації інтерактивної взаємодії з учнями. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук Бердянськ. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. 2012. 23 с.

7. Селіванова О. О. Методологічні проблеми дослідження діалогу // Національний університет «Одеська юридична академія». Випуск 1. Одеса : Фенікс, 2013. С. 144–158.

8. Цимбаленко Є. С. Нові й універсалізовані ознаки медіакомунікацій. Інформаційне суспільство. Випуск 19. 2014 (січень–червень). С 5–9.

Інна Нагрибельна

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
та інноваційної педагогіки,
Херсонська державна морська академія
e-mail: innanagribelna@gmail.com;

Богдан Нагрибельний

асистент кафедри англійської мови в судноводінні,
Херсонська державна морська академія
e-mail: bnagribelnj@gmail.com

ПРАКТИКА ОПРАЦЮВАННЯ ПЛЕОНАЗМІВ ТА ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стрімкість розвитку суспільства та інновації у науково-технічній площині суттєво впливають на культуромовну